

CHINA'S RUSSIA POLICY AFTER 2022: STRATEGIC ADAPTATION IN THE WAKE OF THE WAR IN UKRAINE

Aleksa PAUNOVIĆ¹

ABSTRACT

This paper analyses China's strategy toward Russia since the beginning of the war in Ukraine in February 2022 by adopting the theory of predation. It argues that, although China is a rising power and Russia a declining one, Beijing has chosen to tacitly support Moscow's war effort in order to preserve its relationship with Russia, its only available great-power ally in a hypothetical confrontation with the United States. China has done so by expanding economic and military cooperation with Russia while simultaneously assisting Moscow in mitigating the effects of Western-imposed sanctions. This behaviour reflects a calculated strategy aimed at maximising long-term strategic gains while minimising immediate political and economic costs. However, Beijing's support for Moscow remained limited due to Russia's military capacity, which remains potent despite losses in Ukraine, as well as the Chinese reluctance to provoke a broader conflict with the leading Western powers, most notably the United States.

ARTICLE HISTORY

Received:
31/1/2026
Revised:
31/5/2026
Accepted:
11/6/2026

KEYWORDS

China; Russia;
predation theory;
War in Ukraine;
great powers.

Cite this article as: Paunović, Aleksa. 2026. „China's Russia Policy after 2022: Strategic Adaptation in the Wake of the War in Ukraine”. *The Review of International Affairs* LXXVII (1197): 327–363. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.2

Introduction

Following the escalation of the war in Ukraine in February 2022, the People's Republic of China faced a critical decision. Its long-standing political, economic, and military partner, the Russian Federation, was heavily criticised and subjected to widespread Western sanctions in response to Moscow's actions in Ukraine. Beijing had to decide whether to align with Western criticism of Russia, remain neutral, or

¹ PhD Student, International and European Studies, Faculty of Political Sciences, University of Belgrade, Serbia. E-mail: aleksapaunovichouse@gmail.com; paunov501024@student.fpn.bg.ac.rs, <https://orcid.org/0009-0004-0369-2361>.

openly back Moscow. Beijing adopted a position that can be described as concealed pro-Russian neutrality – in other words, although China did not openly support Russia's actions in Ukraine, it did not criticise them either, while continuing to develop cooperation with Moscow. This was done despite attempts by some Western leaders to persuade China to put pressure on Russia (Chrisafis and Hawkins 2023). In fact, economic relations between China and Russia flourished after the outbreak of the war in Ukraine, and trade between the two countries reached record levels in 2024.

Despite differing views on the conflict in Ukraine within China (Wei 2025), relations between Beijing and Moscow continue to deepen in other areas. The presidents of China and Russia, Vladimir Putin and Xi Jinping, met several times between 2022 and 2026: Xi visited Russia three times, and Putin visited China five times. Russian and Chinese officials repeatedly emphasised the close relationship between the two countries and the importance of cooperation in building a “new system of global governance based on mutual respect and opposition to Western hegemony and power politics” (RT 2025a). Both countries continue to expand military-technical cooperation, including more frequent joint military exercises (Standish 2025).

This paper uses predation theory to explain China's strategy toward Russia after the outbreak of all-out war in Ukraine in February 2022. It seeks to explain why it is in China's interest to prevent the weakening of Russia and its potential defeat in a proxy conflict with the West, but not to fully side with Moscow or become more actively involved in the confrontation. The first chapter sets out the theoretical framework, defines the concept of great power in international relations, and presents some theoretical explanations of state behaviour during the time of changes in power relations. It also discusses the predation theory, with an emphasis on the strategy of bolstering, which will be applied to Sino-Russian relations after the outbreak of the crisis in Ukraine. The second chapter examines the power held by China and Russia, along with their respective roles within the global distribution of power. This paper seeks to demonstrate that China can be regarded as an emerging power, whereas Russia can be characterised as a declining one. To assess both countries' power and position in the great-power hierarchy, the paper uses indicators such as GDP, share of global GDP, and military spending. Although imperfect, these measures offer a useful basis for estimating overall national power and comparing the two countries.

Finally, the third chapter analyses China's strategy towards Russia since the beginning of the conflict in Ukraine by tracking changes in military, economic, and diplomatic cooperation between Beijing and Moscow from 2014 to the present, with an emphasis on the period after the start of the war in Ukraine in February 2022. The final chapter also considers competing theoretical interpretations of the China–Russia relationship, including the conceptual challenges involved in defining it. Through qualitative and quantitative analysis, this chapter will show that both military and economic cooperation between China and Russia continued to expand after the outbreak of the crisis in Ukraine. At the same time, the analysis of Chinese

policy towards Russia and the Ukraine conflict will demonstrate that Beijing showed a degree of restraint, which is why its strategy can be considered bolstering, rather than strengthening.

Great Powers in International Relations and the Predation Theory: Between Conflict and Cooperation

The concept of great powers is particularly significant in the realist school of international relations, as they see the world as an anarchic place where power prevails over rules. As Hans Morgenthau (1948, 13) points out, “international politics, like all politics, is a power struggle.” Since, for realists, the amount of power that countries possess is the most important characteristic, it is natural that countries with the most power – great powers – are at the centre of realism, because these states, as Mearsheimer (2001, 17) puts it, “dominate and shape international politics and they also cause the deadliest wars.” He argues that states possess two forms of power: military power and latent power, the latter rooted in socio-economic factors such as national wealth and population size. Mearsheimer (2001, 55) notes that, since great powers need money, technology, and personnel to build military forces and to fight wars, a state’s latent power refers to the raw potential it can draw on when competing with rival states. Thus, states with the most military and latent power can be considered great powers. Kenneth Waltz (1979, 131) listed six criteria that determine the position of states in the international system: population and territory size, resource endowment, economic capabilities, military strength, political stability, and competence. States cannot be at the top of the power pyramid if they rank highly in only one or a few categories – to become great powers, they must excel in all criteria (Waltz 1979, 131).

However, the status of a great power is not permanent – it is conditioned by changes in power relations. Paul Kennedy (1988, xv-xvi) notes in his study of the rise and fall of great powers that economic factors, particularly economic growth, are crucial to understanding changes in power relations among great powers. Kennedy (1988, xxii-xxiii) emphasises that changes in relative, not absolute, amounts of power over a long period, as well as technological progress, are key to understanding the rise and fall of great powers throughout history. Other theorists, such as Fareed Zakaria (1999, 38), highlight the importance of internal factors, especially the attitudes of decision-makers, in the process of “creating” great powers. He notes that states will seek to strengthen their influence abroad – and thus become great powers – when key decision-makers notice a relative change in the state’s power. Analysing the rise of American power during the second half of the 19th century, Zakaria (1999, Chapters Four, Five, and Six) concludes that the United States became a great power only after a strong state apparatus was developed that could “convert” economic power into military power. Another element that a state aspiring to be a great power must have is what Manjari Chatterjee Miller (2021, 10) calls “global authority,” i.e., recognition by other great powers, which is acquired through respect for current international norms. Miller (2021, 11) notes that rising powers, in

addition to strengthening economic and military capacities, must develop national narratives – in other words, begin to perceive themselves as a great power within the existing international system and behave in accordance with current international “trends.”

Defensive realists like Waltz (1988, 616) argue that states primarily seek survival, not hegemony, and that their primary goal is security, not power. In other words, defensive realism emphasises the importance of maintaining the *status quo* in international relations. On the other hand, offensive realists such as Mearsheimer (2001) believe that states, and thus great powers, want to maximise the amount of power they possess, and are primarily driven by fear and distrust of other states. Therefore, competition and conflict are key characteristics of international relations. Realism, therefore, emphasises conflict rather than cooperation, and the possibility of great power conflict is particularly pronounced during periods of power transition, when relations among leading actors are not clearly defined, and rising powers seek to challenge the existing order and change it in their favour. The relative strengthening of one power compared to its rivals can cause fear among declining powers, leading to a security dilemma and increasing the risk of conflict. Thucydides ([1910] 1950, 16), writing about the history of the Peloponnesian War more than two thousand years ago, pointed out that “the growth of the power of Athens, and the alarm which this inspired in Lacedaemon, made war inevitable.” The relative rise of Germany and the relative decline of France and Russia at the end of the 19th and beginning of the 20th century led to increased tensions in Europe and the escalation of relations between Berlin, Paris, and Moscow, which culminated in open war in 1914.

However, changes in power relations do not necessarily lead to great power conflict – on the contrary, rising and declining powers can develop close relations and even become allies if certain conditions are met. Joshua Itzkowitz Shiffrin analysed this phenomenon in his predation theory. He believes that the strategies of rising powers differ in two dimensions: what the goal of the rising power is *vis-à-vis* the declining power, and what actions it will take to achieve that goal. With respect to strategic objectives, a rising power may seek either to weaken the position of a declining power and remove it from the group of leading states – a process Shiffrin (2018, 17) refers to as relegation – or to support the declining power and mitigate its further loss of influence. To determine whether the declining power should be helped or removed from the ranks of great powers, rising powers must assess its strategic value. The author lists four factors that determine the strategic value of the declining power from the perspective of the rising power: whether there are other great powers present in the system, whether the declining power is geographically positioned to help in a conflict with other powers, whether the declining power has the potential to assist against other threats, and whether it is politically available for cooperation (Shiffrin 2018, 25). If the declining power has high strategic value, i.e., if it meets all four conditions, the rising power will support it. However, if this is not the case, the rising power will pursue an aggressive policy and try to undermine its position. As for the actions the rising power can take to

achieve its goal, Shiffrinson (2018, 19-20) notes they differ in assertiveness and can be either intense or limited. In other words, the rising power can choose to invest vast resources to actively achieve its goal or try to do so using limited means. The degree of assertiveness of the rising power will depend on the military posture of the declining power, which can be strong or weak. Put simply, if the declining power is still militarily powerful and could still conceivably present a threat, the rising power will use limited resources to achieve its goals. If the declining power lacks military strength and cannot effectively protect its interests, the rising power will devote additional resources either to assist the weakened state or to eliminate it from the ranks of great powers. By combining these two dimensions, Shiffrinson identifies four ideal-type strategies that rising powers can apply towards declining powers: relegation, weakening, bolstering, and strengthening (Shiffrinson 2018, 21-23).

This paper focuses on the strategy of bolstering. It is a strategy whose goal is “to prevent a declining state from slipping further down the great power ranks, but to do so without incurring large costs or exposing oneself to others’ ire” (Shiffrinson 2018, 23). In this case, the declining power has high strategic value for the rising power because it can be a potential ally in a conflict with other great powers, but still possesses a significant amount of power, especially in the military sphere, so the rising power is cautious in assisting and does so in a limited capacity. As Shiffrinson (2018, 35) points out: “Bolstering avoids making life harder for a declining state and may even involve moderate efforts to stabilise its relative position. The focus here is on keeping the decliner capable of countering other threats, while also ensuring that relations are sufficiently warm that the decliner focuses its energies on states other than the riser in ways that are acceptable to the riser.” As an example of bolstering, the author (2018, 63-98) cites the strategy of two rising powers, the USA and the USSR, towards the declining power, Great Britain, in the immediate aftermath of World War II. Because Great Britain was strategically important to both and remained militarily strong, Washington and Moscow both sought to secure it as an ally in 1945 and 1946, though the United States ultimately proved more successful.

This paper argues that China adopted a strategy of bolstering towards Russia since the beginning of the war in Ukraine in early 2022. When analysing China’s bolstering strategy towards Russia, this paper will use both quantitative and qualitative methods. It will use quantifiable data such as the volume of bilateral trade, its share of each country’s total external trade, and the number of joint military exercises to illustrate growing cooperation between China and Russia in the post-2022 era. In addition, the paper will analyse official statements made by Chinese authorities, China’s voting behaviour in international organisations such as the UN, and its responses to key Ukraine-related events to better understand the scope and limitations of China–Russia relations. Through this analysis, the paper seeks to provide a clearer understanding of the evolving dynamics between China and Russia in the context of the ongoing conflict in Ukraine.

China and Russia as Great Powers

During most of the Cold War, and especially after the split with the Soviet Union in the early 1960s, the People's Republic of China sought to position itself as an independent great power, a kind of „third force” that would challenge the bipolar structure of international relations of that era. As Radchenko (2024, 202) points out, the Sino-Soviet split from the early 1960s was less a result of ideological disagreement and more a consequence of the leadership in Beijing striving to be recognised as, at the very least, an equal partner to the Soviets. By the mid-1970s, China possessed some attributes of a great power: the largest population in the world, nuclear weapons, significant natural resources, and a permanent seat on the UN Security Council. China also took a more prominent role on the global stage by backing different liberation movements and leftist guerrilla groups throughout the Third World. Additionally, China built ties with communist nations like Albania and Romania that were wary of Moscow's dominant influence. After President Nixon's 1972 visit to China, Beijing began forging closer relations with Washington. However, it still lagged significantly behind the United States, the Soviet Union, European countries, and Japan in terms of economic development, which prevented China from establishing itself as a great power during the Cold War.

Following the economic reforms initiated in the late 1970s, China experienced a marked acceleration in economic growth, which reached its highest levels during the final decade of the twentieth century and the initial decade of the twenty-first century. In just three decades, China went from a large but underdeveloped, predominantly agricultural country to an economic and industrial giant. China's gross domestic product (GDP) rose from \$384 billion in 1991 to \$18.74 trillion in 2024, while GDP per capita in the same period increased from \$334 to \$13,303 (World Bank Group 2026a). China's share of global GDP also rose from 1.6 per cent in 1991 to about 16.8 per cent in 2023 (WITS 1991). Measured by nominal GDP, China is now the world's second-largest economy, behind the United States. Measured by gross domestic product based on purchasing power parity, China holds the leading position globally, with a GDP of \$38.1 trillion, representing nearly 20 per cent of total worldwide GDP (World Bank Group 2026b). China is currently the world's top industrial and trading nation and holds substantial natural resources, particularly rare earth elements (Kynicky, Smith, and Xu 2012).

China's rapid economic growth has also strengthened its military through increased defence spending. China's defence spending estimates are often considered unreliable, partly because of government secrecy and the country's unique classification methods (Wang 1996). For example, as Wang (1996, 910) notes, the official Chinese defence budget in 1993 was about 43.2 billion yuan (\$7.5 billion), while actual defence spending was about 66.5 billion yuan (\$11.5 billion), or 1.5 times more than the official figure. China's military budget has grown in parallel with its economy over the past three decades, making China the second-largest spender in the world by that metric. Nevertheless, accurately assessing China's defence budget remains challenging. Some authors believe that China's military budget is

already roughly equal to that of the United States when “hidden” defence expenditures and differences in purchasing power are taken into account, exceeding \$700 billion annually (Eaglen 2024). These figures are likely exaggerated, and other analyses estimate China’s defence spending to be about \$470 billion in 2024 (Fravel, Gilboy, and Heginbotham 2024, 51). According to an even more conservative assessment by the Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI 2025), China allocates \$314 billion for defence, ranking second globally, behind the United States and considerably ahead of third-placed Russia. China’s defence budget grew by about 60 per cent between 2015 and 2024 and now accounts for roughly 12 per cent of global military spending (SIPRI 2025). However, China allocates only 1.8 per cent of its GDP to defence, compared to 3.4 per cent in the United States, indicating that the country still has room to boost its military spending. In addition to its increasingly powerful conventional military, China possesses about 600 nuclear warheads, making it the third-largest nuclear power in the world, behind Russia and the United States (Kristensen et al. 2025, 135). China also has the fastest-growing nuclear arsenal in the world, and according to US estimates, it could reach 1,000 nuclear warheads by 2030 (Kristensen et al. 2025, 135).

China’s growing economic power has raised the ambitions of its leadership. Immediately after the end of the Cold War, when relations between Beijing and Washington were strained due to events in Tiananmen Square in June 1989, the Chinese leadership followed a strategy of “hiding its strength and biding its time”. However, as China’s economic power grew, so did its geopolitical ambitions. China began to develop closer economic relations with countries across Asia, Africa, and Europe, especially after launching the ‘New Silk Road’ strategy in 2013, which later became known as the Belt and Road Initiative. Beijing also became more assertive in defending its claimed maritime borders in the South China Sea. China’s growing assertiveness was shaped not just by its own economic rise, but also by challenges encountered by the United States following the 2008 global financial crisis and setbacks during the wars in Iraq and Afghanistan. As Doshi (2021, 270–271) points out, many in China today see the institutional crisis in the West as insurmountable. He also points out that China’s leaders aim to overtake the United States as the top global power but seek to do so without engaging in direct military conflict. One commonly referenced instance of heightened Chinese assertiveness in international relations is the direct communication style adopted by certain Ministry of Foreign Affairs officials, which has been described in Western contexts as “wolf warrior diplomacy” (Yuan 2023). Other authors see the strengthening of Chinese influence and its aspirations to become a great power in Beijing’s growing diplomatic engagement over the past thirty years, as well as in China’s positioning as the world’s leading trading power (Miller 2021, 98–118). Today, China can be considered not only a great power but also the second most powerful country in the world, behind the United States. The significance of China’s rise is best illustrated by the American National Security Strategy adopted by the administration of President Joseph R. Biden (2022), where China is described as “the only competitor with both the intent to reshape the international order and, increasingly, the economic, diplomatic, military,

and technological power to do it.” While the most recent National Security Strategy published by the administration of President Donald J. Trump (2025) uses somewhat less bellicose language and focuses more on trade, it notes that China “got rich and powerful, and used its wealth and power to its considerable advantage.”

On the other hand, Russia’s position as a great power is not as clear. During the Cold War, the then Union of Soviet Socialist Republics (USSR) was one of two superpowers in the bipolar international order established after World War II, alongside the United States. For most of the Cold War, the USSR was the world’s second-largest economy. It was also a formidable military power, as it accounted for about 20 per cent of global defence spending, second only to the United States and significantly more than any other country (Omitoogun and Sköns 2006, 272). In addition to its powerful conventional army, Moscow possessed the largest nuclear arsenal in the world, which at its peak in 1986 numbered about 45,000 nuclear warheads (De Andreis and Calogero 1995, 3-4). However, the collapse of the Soviet empire in Eastern Europe dealt a major blow to the USSR, which ceased to exist as a geopolitical entity in December 1991 amid mounting political and economic crises. The Russian Federation formally succeeded the USSR, most notably its vast nuclear arsenal and a permanent seat in the UN Security Council. Nonetheless, Russia was much smaller and therefore weaker than the Soviet Union, with 25 per cent less territory and half its population. The transition from a planned to a market economy in the 1990s had a significant adverse impact on the Russian economy. Between 1989 and 1998, Russia’s economy contracted by 42 per cent, with industrial production declining by up to 58 per cent (Sakwa 2020, 396). Russian defence spending fell from \$60 billion in 1992 to just \$19 billion in 1998 (Wezeman 2017). This not only prevented Moscow from projecting power beyond its borders but also from establishing effective control over its entire territory – as became clear after defeat in the first Chechen war (1994–96). While these developments cast doubt on Russia’s status as a great power, its considerable nuclear arsenal, vast territory, large population, and abundant natural resources still made it an important factor in international politics. As a result, scholars such as Kenneth Waltz (1993, 52) continued to view Russia as a great power, though mainly from a defensive standpoint.

Economic and military data indicate that, while Russia may not be comparable to the Soviet Union during the Cold War, it was able to reestablish itself as a major world power in the early 21st century. The Russian economy recorded robust growth in the early years of the new millennium, largely benefiting from elevated oil prices. However, this growth lost momentum due to the global economic crisis and the introduction of Western sanctions after Crimea was annexed in 2014 (World Bank Group 2026c). Nevertheless, Russia’s nominal GDP rose from \$195 billion in 1999 to about \$2.17 trillion in 2024, placing Russia 11th in the world and fifth in Europe (World Bank Group 2026d). When looking at GDP adjusted for purchasing power parity, Russia’s GDP is just under \$7 trillion, making it the fourth-largest economy in the world behind China, the United States, and India, and the largest in Europe (World Bank Group 2026e). From an economic perspective, Russia trails behind the United States and China, the two foremost global powers; however, it continues to

be a significant force with substantial economic potential. Economic growth enabled Russia to transform its growing latent power into military power through increased defence spending. The growth of Russia's military budget has been particularly significant since the outbreak of the Ukraine crisis in 2014 and the beginning of an all-out war in early 2022. Russian defence spending reached \$149 billion in 2024, an increase of 38 per cent compared to the previous year, and 100 per cent compared to 2015, according to SIPRI (2025). This means that Russia has the third-largest military budget in the world, behind the United States and China, and covers about 5.5 per cent of global defence spending (SIPRI 2025). Although this wartime budget is exceptionally high, increasing defence expenditures will undoubtedly strengthen Russia's military capabilities. However, because Russia produces most of its weapons domestically and the ruble's value fluctuates sharply, estimating its true military spending is often difficult (Korolev 2022, 102). Thus, although Russia's official military budget was about \$65 billion in 2019, when adjusted for purchasing power parity, it reached \$166 billion (Wezeman 2020).

Since the 1990s, Russia has shifted from relative passivity to a more assertive foreign policy, including military interventions beyond its borders. This was evident during the war in South Ossetia (2008), the annexation of Crimea (2014), the military intervention in Syria (2015), and especially after the breakout of war in Ukraine in early 2022. Although some authors, like O'Brien (2023), tried to question Russia's status as a great power after the poor performance of the Russian army on the battlefield during the first year of the war in Ukraine, such assessments proved premature. According to estimates by the American Council on Foreign Relations, despite unexpectedly high losses in Ukraine, Russia still has about 1.1 million soldiers, over 15,000 tanks, 6,200 artillery systems, and nearly 1,500 combat aircraft (Carlough and Harris 2025). In addition to a large nuclear arsenal, conventional weapons, and the third-largest military budget in the world, Russia also has a large population of over 140 million people and significant natural resources (Danilov-Danilyan, Klyuev, and Kotlyakov 2023). Russia is also much more politically stable today than in the years after the collapse of the USSR, when the authorities in Moscow had problems establishing control over the entire territory, most notably during the wars in Chechnya. At the same time, crime and street violence were widespread (Andrienko and Shelley 2005).

While Russia's power has grown since the final decade of the twentieth century, it remains, over the long term, a declining force. This is particularly evident when contrasted with the Soviet Union's influence during the Cold War, as well as in comparison to emerging powers such as China and established global actors like the United States. While the USSR was, by most measures, one of the two dominant powers of the Cold War, second only to the United States, modern Russia lags behind both the US and China, especially in economic terms and, to a lesser extent, in military power. Currently, Russia's GDP accounts for just 7.4 per cent of the United States' GDP and 11.6 per cent of China's GDP (World Bank Group 2026f). The gap is smaller, but still noticeable when it comes to defence spending: Russia's military budget covers about 15 per cent of the American and 47.4 per cent of the Chinese

budget, but with a higher share of military spending in total GDP, which is a consequence of the war in Ukraine (SIPRI 2025). Russia is anticipated to lower its defence spending after the conflict concludes, gradually bringing expenditures back to peacetime levels. Its long-term outlook is also constrained by an ageing and shrinking population and uneven economic growth, which averaged about 2 per cent annually between 2010 and 2024 (World Bank Group 2026c). Taken together, these factors suggest that, although Russia unquestionably remains a major power in global politics, it is more accurately understood as a declining power when compared with a rising power such as China and an established one such as the United States.

China's Strategy towards Russia

Although China is considered an emerging power and Russia is often viewed as a nation in relative decline, bilateral relations between the two countries have consistently strengthened over the past thirty years. This relationship has attracted considerable scholarly attention (Bellacqua 2010; Kaczmarek 2015; Wilson 2015). However, scholars still disagree on how best to define the China–Russia relationship. As Korolev (2022, 16) points out, “there has been a striking lack of progress in understanding China–Russia relations and the degree to which they have developed over time.” He notes that the bilateral relationship was variously described as a “partnership”, an “axis”, an “alignment,” or even as a full-fledged alliance (Korolev 2022, 17). This partnership is, in no small part, a product of both countries’ distrust of the hegemonic power in the international system – the United States. As Lee and Lukin (2015, 239) put it, the Sino-Russian partnership is “cemented by the shared perception of the United States as the main threat to both of their geopolitical interests, civilizational identities, and domestic political regimes.” Korolev (2022, 108) further notes that China and Russia share views on several threats related to the US, including “the US National Missile Defense (NMD) agenda in Eastern Europe, Washington’s attempts to strengthen its political and military influence in the Asia Pacific, the eastward expansion of NATO, the “color revolutions,” issues of territorial integrity, and other issues of global and regional politics.” China and Russia increasingly share many common views on the future of the world order (Trenin 2026). These factors help explain why China continued to deepen ties with Russia even after Moscow was ostracised by the West following the outbreak of the war in Ukraine.

For China, Russia has high strategic value because it meets all four conditions set by the predation theory. It is geographically well-positioned and sufficiently militarily potent to be an ally in a hypothetical conflict with the United States. Since relations between Russia and the leading Western countries have been strained due to the crisis in Ukraine, Russia is also politically available for cooperation with China. Russia’s so-called pivot to Asia, however, predates the current crisis, and bilateral ties have steadily deepened since the end of the Cold War. It began with an “equal and reliable partnership” in 1996, followed by the 2001 Treaty of Good-Neighbourliness and Friendly Cooperation. More recently, when Presidents Vladimir

Putin and Xi Jinping met in February 2022, just before the start of the war in Ukraine, they described ties between Russia and China as a “friendship without limits” (President of Russia 2022). Some authors argue that China and Russia have a tacit spheres-of-influence arrangement in which Moscow yields East Asia to Beijing, while China acknowledges Russia’s primacy in the post-Soviet space (Lukin 2020, 371). Others highlight that Moscow and Beijing successfully cooperate in the deeper integration of Central Asia into the so-called Greater Eurasia, through formats such as the Shanghai Cooperation Organisation and the Belt and Road Initiative (Kazantsev, Medvedeva, and Safranchuk 2021). Cooperation between the two countries is also on the rise in the Arctic, which China views as an increasingly important region, both for its resources and as a potential future trade route (Suslov and Kashin 2022, 8-10). In recent decades, the two powers have launched several initiatives for cooperation among non-Western countries, the most significant of which is the BRICS format. These developments unfolded amid worsening relations between Russia and China, on the one hand, and the United States, on the other. Russia has been subject to American sanctions since its annexation of Crimea in 2014, while China’s continued economic growth and more assertive posture in East Asia have raised concerns among policymakers in Washington.

Several constructivist explanations of Sino-Russian cooperation focus on shared identities and values between the two countries (Wishnick 2017). Although China and the former USSR had a heated ideological rivalry since the early 1960s, Moscow and Beijing grew closer in terms of shared values and identity since their differences peaked in the early 1990s (Rozman 2014). Both countries view themselves as “civilizational” states rather than nation-states (Mjør and Turoma 2020; Xia 2014) and advocate a world composed of multiple civilisations rather than a single universal one (Khoros 2017). Leaders of both countries often point to their shared commitment to the principles of multipolarity, non-alignment, non-confrontation, and non-targeting of other countries (President of Russia 2026). These formulations are often used as a criticism of the West and the Western-led “rules-based” international order. Russia’s opposition to NATO enlargement and its advocacy of concepts such as “indivisible security” (Kvartalnov 2021) have also been supported in Beijing (Xinhua 2022). China’s opposition to “colour” revolutions and NATO involvement in former Soviet states suggests that Beijing and Moscow share a common view of international relations and that China is willing to look past Russia’s role in Ukraine in favour of the broader goal of resisting the Western-led international order. Constructivist approaches, however, fail to properly consider occasionally conflicting material interests of both countries and are unable to make solid predictions of future behaviour.

The explanation for China’s support for Russia can also be found in structural realism. Kenneth Waltz (1988, 621) points out that “if competing blocs are seen to be closely balanced, and if competition turns on important matters, then to let one’s side down risks one’s own destruction.” He notes that, in times of crisis, it is more likely that the weaker or more adventurous ally will determine the policy of its side, and its partners, since they cannot afford or allow it to be defeated, will support it

even if they see potential risks. Waltz cites the beginning of World War I as an example: Germany could not allow the defeat of Austria-Hungary, because it would be left alone in the heart of Europe; on the other hand, Russia, for the same reason, could not allow the defeat of France. The situation is similar today: it is not in China's interest for Russia to be defeated in the proxy war in Ukraine against Western allies, because Russia's fall from the ranks of great powers would leave China alone in a potential conflict with the United States and its allies. However, the predation theory offers a better explanation of Chinese policy towards Russia because it introduces nuance, especially regarding the intensity of China's support for its partner.

The Ukrainian crisis is key to understanding China's bolstering strategy towards Russia. Russia's actions in Ukraine in 2014, including the annexation of Crimea, were met with sharp criticism from the United States and its European allies, who imposed sanctions on Russia and intensified their support of Ukraine. Russia's all-out war in Ukraine, which began in February 2022, encountered even broader international criticism. For instance, 141 countries voted in favour of a UN General Assembly resolution condemning "in the strongest terms the aggression by the Russian Federation against Ukraine" and demanding that "the Russian Federation immediately cease its use of force against Ukraine" (Borger 2022). Chinese position, however, remained reserved, and its response to the escalation of the conflict in Ukraine was much more measured: Beijing showed support for Ukraine's territorial integrity, while acknowledging that "Russia's legitimate security interests, namely Moscow's opposition to NATO's eastern expansion, must also be considered" (Reuters 2022). Chinese officials continued to make statements consistent with a "neutral-pro-Russian position", highlighting NATO's role in the Ukrainian crisis (Greitens 2022, 755-760). As Greitens points out, Russia's relative isolation during the first months of the war in Ukraine did not affect diplomatic cooperation between Russia and China, which continued to develop unhindered.

China's strategy of bolstering Russia is particularly evident in the economic sphere. While Western countries sought to isolate and weaken Russia through sanctions, China declined to join them and instead continued expanding its economic ties with Moscow. There is certainly economic logic behind that decision, since the economies of the two countries are mutually compatible: China needs reliable sources of natural resources that Russia can offer, while Russia needs economic cooperation with China due to the loss of Western, primarily European, markets (Lukin 2020, 365). By 2024, China received nearly one-third of Russian exports—about twice as much as India, Russia's next largest export market (ITS 2024). Total trade between Russia and China rose from \$146.8 billion in 2021 to \$240 billion in 2023, while trade between Russia and the EU fell from \$281 billion to just \$97 billion in the same period (Jayaprakash 2025). Russia became China's leading energy supplier, exporting over \$62 billion worth of crude oil in 2024, covering about 20 per cent of China's total oil imports (Economist Intelligence Unit 2025; Trading Economics 2026a). Russian exports to China totalled about \$130 billion in 2024, nearly three-quarters of which were energy products (Trading Economics 2026b). The announcement by Russian officials that Moscow and Beijing finally

reached an agreement on the construction of the “Power of Siberia 2” gas pipeline in early September 2025, with a capacity of 50 billion cubic metres of gas per year, signals that Russia plans to redirect its energy exports from European to Asian markets in the long term (RT 2025b). On the other hand, China has become a key source of a wide range of commodities that Russia can no longer import from the West, such as cars, machinery, and electronic products. The trade relationship, however, remains structurally uneven: Russia accounts for only 3.6 per cent of China’s total trade, while China makes up about one-third of Russia’s overall trade (Astrov 2025; Neufeld 2026). As some authors note, Chinese support—especially economic support—has become a key factor enabling Russia to pursue its objectives in Ukraine without giving excessive weight to Western actions (Ponomarenko 2025).

Military cooperation between China and Russia also continued to develop after the war in Ukraine began in 2022. Although the two countries don’t have a formal military alliance, their cooperation has developed substantially over the past 30 years. Military cooperation deepened after Russia annexed Crimea in 2014 and the introduction of Western sanctions, as Russia lost access to much of the Western-produced technology (Rácz and Hrytsenko 2025). China, therefore, became an increasingly important partner for Russia’s military-industrial complex, as Russian arms producers could no longer import components from Western companies. As Korolev (2022, 90) notes, “the current scale of China–Russia cooperation goes beyond what some existing bilateral alliances represent.” This trend continued after the outbreak of the war in Ukraine, especially when it comes to joint military exercises. The two countries held 39 joint military exercises between 2022 and 2025, including a record 14 in 2024 alone (Hart et al. 2026).

Chinese support for Russia, however, is not strong enough to constitute a direct strengthening. This is largely because there is no immediate indication that Russia will lose its great-power status. Given Russia’s continued military strength, Beijing has reason to act cautiously and avoid overcommitting its support for Moscow. Unlike Ukraine, which has benefited from significant direct military support from Western allies, resulting in notable operational achievements, Russia has largely depended on its domestic defence industry and existing stockpiles. Although Russia is believed to source so-called dual-use goods from China for its military industry, Beijing has not armed Russia on a scale comparable to the support Western countries have provided to Kyiv (Balazs 2025). At the same time, Beijing sought to avoid a deeper rupture with the United States and the European Union, both key economic partners, that would likely have followed any direct military support for Russia. Economically, although trade between the two countries has grown significantly, some major Chinese companies and banks have curtailed cooperation with Russian entities for fear of secondary sanctions (Lukonin 2023). In the energy sector, despite Russia’s plan to redirect gas exports to China and the global energy crisis triggered by the US–Israeli war against Iran in early 2026, the two countries made no major progress on the “Power of Siberia 2” project during President Putin’s visit to Beijing in May 2026. Although Russian officials said there was a “shared understanding of the main parameters” of the pipeline, they announced no official

timeline for its implementation, suggesting that China is setting the pace of the negotiations (Reuters 2026). China's decision to move slowly also suggests that, despite Moscow's interest, it is not willing to rush into costly long-term projects and instead wants to secure better terms.

Chinese restraint and limitations in support for Russia are also visible in the diplomatic sphere. Although Chinese officials joined their Russian counterparts in criticising NATO and its role in escalating the crisis in Ukraine, they maintained contact with the authorities in Kyiv, as well as with European countries that had imposed sanctions on Russia (Moritsugu 2024). China did not recognise Russia's annexation of four Ukrainian regions in September 2022, although it did not condemn Moscow's actions (United Nations 2022). Unlike Syria, Eritrea, and North Korea, which fully aligned with Russia, China adopted a position of "strategic ambiguity" by largely abstaining from Ukraine-related resolutions in both the UN General Assembly and the UN Security Council (Fillion 2023). More broadly, although China and Russia still vote together most of the time, their voting alignment in the UN General Assembly fell from about 77 per cent to 67 per cent between 2018 and 2024 (Andersson 2025). Beijing has also repeatedly tried to reduce tensions by launching various peace initiatives, including its own 12-point peace plan for Ukraine in early 2023, which was praised by Moscow and criticised by Washington (Sauer and Davidson 2023). China also initiated the formation of the "Friends of Peace" grouping in the United Nations, alongside Brazil, in 2024 (MFA PRC 2024). Moreover, Beijing appointed its special representative for Eurasian affairs and former ambassador to Moscow, Li Hui, to a new position of special envoy for resolving the conflict between Russia and Ukraine in early 2023. However, since Beijing has thus far not invested significant resources in actively resolving the conflict in Ukraine and has largely taken a passive diplomatic position, it seems that the aim of these initiatives is primarily to preserve China's image as a neutral actor in the conflict, as well as to maintain direct communication with Kyiv. China remains one of Ukraine's leading trading partners; in 2023, China was Ukraine's largest single import partner, accounting for almost 16 per cent of Ukraine's total imports (OEC 2026). Chinese firms are still reportedly supplying dual-use products, including components utilised in Ukraine's military sector, particularly those involved in manufacturing drones (Clover et al. 2026).

The current trajectory of Russian-Chinese relations, as well as the current trajectory of the war in Ukraine, suggests that China's strategy of bolstering is here to stay. Although Russian advancements on the battlefield have slowed down significantly over recent years, Moscow has thus far remained committed to its war goals, meaning that the conflict will likely continue for the foreseeable future. However, if Ukraine were to make a breakthrough on the battlefield with the support of its Western allies, and if the government in Moscow were to show cracks, China would likely ramp up the level of support for Russia and turn to the strategy of strengthening. Conversely, if Ukraine's position collapsed and Russia emerged victorious, Beijing would likely scale back its support for Moscow.

Conclusion

China's strategy towards Russia after the escalation of the crisis in Ukraine in February 2022 can best be explained by the predation theory. Since Russia could be an ally in a potential conflict with the United States, and due to the worsening of relations with the West, it is also politically available; it has high strategic value for China, so Beijing seeks to establish good relations with Moscow and prevent its potential fall from the ranks of great powers. This explains why China, despite being a rising power and Russia a declining one, did not try to exploit Russia's "preoccupation" in Ukraine to weaken Moscow's position, nor did it join the United States and other Western countries in condemning Russia's actions. On the contrary, China has applied a bolstering strategy. It has taken an officially neutral but latently pro-Russian stance regarding the conflict in Eastern Europe. China quickly positioned itself as the leading alternative market for Russian energy resources that are no longer welcome in Europe, and the increase in Chinese imports from Russia greatly helped to stabilise the Russian economy after the initial shock caused by the war in Ukraine and Western sanctions. Economic cooperation, however, is not one-way, as Chinese exports to Russia also increased significantly after 2022, especially in high-tech products. China has also provided diplomatic support to Russia, primarily through cooperation in formats such as BRICS and the Shanghai Cooperation Organisation, as well as through frequent and well-publicised meetings of high-ranking officials from both countries.

However, China has maintained a certain distance from Russia, especially regarding its actions in Ukraine. Beijing refused to openly support Russian military intervention, as well as its annexation of four regions in September 2022, preferring to call for a diplomatic solution to the crisis. China also took up a nuanced position of "strategic ambiguity" by mostly abstaining from voting on Ukraine-related resolutions in the UN. While reports indicate that it has sold a limited quantity of products categorised as dual-use items, China has not provided Russia with advanced weapons. Meanwhile, some Chinese companies have set limits on their cooperation with Russian entities to avoid the risk of secondary sanctions. Beijing has also continued to maintain and develop relations with Ukraine, as well as with European countries that have imposed sanctions on Russia. This shows that Beijing is still pursuing a relatively passive bolstering strategy, rather than actively strengthening Russia, because Russia remains a militarily potent power that Chinese decision-makers must approach with caution. Beijing seeks to avoid direct conflict with Western countries while maintaining neutrality and expanding its economic ties with both them and Russia.

ПОЛИТИКА КИНЕ ПРЕМА РУСИЈИ ПОСЛЕ 2022. ГОДИНЕ: СТРАТЕШКО ПРИЛАГОЂАВАЊЕ У СВЕТЛУ РАТА У УКРАЈИНИ

Алекса ПАУНОВИЋ¹

АПСТРАКТ:

Овај рад бави се анализом стратегија Кине према Русији од почетка рата у Украјини фебруара 2022. године, при чему усваја теорију предаторства. Иако је Кина сила у усропи, а Русија сила у опадању, поставља се теза да ће Пекинг одлучио да прећутно подржи ратне напоре Москве како би сачувао односе са Русијом, својим јединим доступним савезником међу великим силама у хипотетичком сукобу са Сједињеним Државама. Кина је то учинила тако што је проширила економску и војну сарадњу са Русијом, док истовремено помаже Москви у ублажавању ефеката санкција које јој је наметнуо Запад. Овакво понашање одражава прорачунату стратегију усмерену на максимизовање дугорочних стратешких користи уз минимизовање непосредних политичких и економских трошкова. Међутим, подршка Пекинга Москви остаје ограничена због руских војних капацитета, који су и даље снажни упркос губицима у Украјини, као и због недостатка воље код саме Кине да изазове шири сукоб са водећим Западним силама, а посебно са Сједињеним Државама.

КЉУЧНЕ РЕЧИ:

Кина; Русија;
теорија
предаторства;
рат у Украјини;
велике силе.

Цитирајте овај чланак као: Paunović, Aleksa. 2026. „China’s Russia Policy after 2022: Strategic Adaptation in the Wake of the War in Ukraine“. *The Review of International Affairs* LXXVII (1197): 327–363. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.2

Увод

Након ескалације рата у Украјини у фебруару 2022. године, Народна Република Кина суочила се са кључном одлуком. Руска Федерација, дугогодишњи политички, економски и војни партнер Кине, била је жестоко критикована и подвргнута свеобухватним санкцијама Запада као одговор на акције Москве у Украјини. Пекинг је морао да одлучи да ли да се сагласи са критикама Русије од стране Запада, да остане неутралан или да отворено подржи Москву. Пекинг је усвојио став који се може описати као прикривена проруска неутралност. Другим речима, иако Кина није отворено подржала

¹ Докторанд, Међународне и европске студије, Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, Србија. Е-пошта: aleksapaunovichouse@gmail.com; paunov501024@student.fpn.bg.ac.rs <https://orcid.org/0009-0004-0369-2361>.

руске акције у Украјини, није их ни критиковала, док је настављала да развија сарадњу са Москвом. То је учињено упркос покушајима неких Западних лидера да убеди Кину да изврши притисак на Русију (Chrisafis and Hawkins 2023). Тачније, економски односи између Кине и Русије доживели су процват након избијања рата у Украјини, а трговина између две земље достигла је рекордне нивое 2024. године.

Упркос различитим ставовима о сукобу у Украјини унутар Кине (Wei 2025), односи између Пекинга и Москве настављају да се продубљују у другим областима. Председници Кине и Русије, Владимир Путин и Си Ђинпинг, састали су се неколико пута у периоду од 2022. до 2026. године: Си је посетио Русију три пута, а Путин Кину пет пута. Руски и кинески званичници су у више наврата истицали блиске односе између две земље и важност сарадње у изградњи „новог система глобалног управљања заснованог на међусобном поштовању и противљењу Западној хегемонији и политици моћи“ (RT 2025a). Обе земље настављају да проширују војно-техничку сарадњу, укључујући чешће заједничке војне вежбе (Standish 2025).

Овај рад користи теорију предаторства да објасни стратегију Кине према Русији након избијања тоталног рата у Украјини који је почео фебруара 2022. године. Рад настоји да објасни зашто је у интересу Кине да спречи слабљење Русије и њен потенцијални пораз у посредничком сукобу са Западом, али не и да се у потпуности стави на страну Москве или да се активније укључи у конфронтацију. Прво поглавље поставља теоријски оквир, дефинише појам велике силе у међународним односима и нуди нека теоријска објашњења понашања држава током времена промена у односима снага. Такође, разматра се и теорија предаторства, са акцентом на стратегији јачања, која ће бити примењена на кинеско-руске односе након избијања кризе у Украјини. Друго поглавље испитује моћ коју поседују Кина и Русија, заједно са њиховим одговарајућим улогама у глобалној расподели моћи. Овај рад настоји да покаже да Кина може да се сматра силом у успону, док Русија може да се окарактерише као сила у опадању. Како би се проценила моћ обе земље и њихов положај у хијерархији великих сила, рад користи показатеље као што су БДП, удео у глобалном БДП-у и војна потрошња. Иако несавршени, ови показатељи нуде корисну основу за процену укупне националне моћи и поређење две земље.

На крају, треће поглавље анализира стратегију Кине према Русији од почетка сукоба у Украјини, пратећи промене у војној, економској и дипломатској сарадњи између Пекинга и Москве од 2014. године до данас, са акцентом на период након почетка рата у Украјини у фебруару 2022. године. Последње поглавље такође разматра супротстављена теоријска тумачења односа Кине и Русије, укључујући концептуалне изазове укључене у њихово дефинисање. Кроз квалитативну и квантитативну анализу, ово поглавље ће показати да су и војна и економска сарадња између Кине и Русије наставиле да се шире по избијању кризе у Украјини. Истовремено, анализа кинеске политике према Русији и украјинском сукобу показаће да је Пекинг показао

одређену уздржаност, због чега се његова стратегија може сматрати пружањем потпоре, а не директним јачањем (руске позиције).

Велике силе у међународним односима и теорија предаторства: између сукоба и сарадње

Појам великих сила посебно је значајан у реалистичкој школи међународних односа, јер они свет виде као место анархије у којем моћ превладава над правилима. Како истиче Ханс Моргентау (Hans Morgenthau 1948, 13), „међународна политика, као и свака политика, јесте борба за моћ“. Пошто је за реалисте количина моћи коју земље поседују најважнија карактеристика, природно је да земље са највећом моћи, односно велике силе, буду у центру реализма, зато што те државе, како наводи Миршајмер (Mearsheimer 2001, 17), „доминирају и обликују међународну политику, а изазивају и најсмртоносније ратове“. Он тврди да државе поседују два облика моћи: војну и латентну, при чему је ова друга утемељена у социо-економским факторима као што су национално богатство и величина становништва. Будући да великим силама требају новац, технологија и људство за изградњу војних снага и вођење ратова, Миршајмер (Mearsheimer 2001, 55) напомиње да се латентна моћ државе односи на сирови потенцијал на који може да се ослони када се такмичи са ривалским државама. Стога државе са највише војне и латентне моћи могу да се сматрају великим силама. Кенет Волц (Kenneth Waltz 1979, 131) је навео шест критеријума који одређују положај држава у међународном систему: број становника и територије, расположивост ресурса, економске могућности, војна снага, политичка стабилност и компетентност. Државе не могу да буду на врху пирамиде моћи ако се високо рангирају само у једној или неколико категорија. Да би постале велике силе, морају да се истакну по свим критеријумима (Waltz 1979, 131).

Међутим, статус велике силе није трајан, већ је условљен променама у односима моћи. Пол Кенеди (Paul Kennedy 1988, xv-xvi) у својој студији о успону и паду великих сила напомиње да су економски фактори, а посебно економски раст, кључни за разумевање промена у односима моћи међу великим силама. Кенеди (Kennedy 1988, xxii-xxiii) наглашава да су промене у релативним, а не апсолутним количинама моћи током дужег периода, као и технолошки напредак, од кључног значаја за разумевање успона и пада великих сила кроз историју. Други теоретичари, попут Фарида Закарије (Fareed Zakaria 1999, 38), истичу важност унутрашњих фактора, а посебно ставова доносилаца одлука у процесу „стварања“ великих сила. Он напомиње да ће државе настојати да ојачају свој утицај у иностранству и тако постану велике силе када кључни доносиоци одлука примете релативну промену у моћи државе. Анализирајући успон америчке моћи током друге половине 19. века, Закарија (Zakaria 1999, четврто, пето и шесто поглавље) закључује да су Сједињене Државе постале велика сила тек након што је развијен снажан државни апарат који је могао да „претвори“ економску у војну моћ. Још један елемент који држава која тежи

да буде велика сила мора да поседује, јесте оно што Манџари Чатерџи Милер (Manjari Chatterjee Miller 2021, 10) назива „глобалним ауторитетом“, тј. признањем од стране других великих сила, а које се стиче поштовањем важећих међународних норми. Милер (Miller 2021, 11) напомиње да силе у успону, поред јачања економских и војних капацитета, морају да развију националне наративе. Другим речима, морају да почну да доживљавају себе као велику силу унутар постојећег међународног система и да се понашају у складу са актуелним међународним „трендовима“.

Дефанзивни реалисти попут Волца (Waltz 1988, 616) тврде да државе превасходно теже ка опстанку, а не хегемонији, те да је њихов примарни циљ безбедност, а не моћ. Другим речима, дефанзивни реализам наглашава значај одржавања статуса кво у међународним односима. С друге стране, офанзивни реалисти попут Миршајмера (Mearsheimer 2001) верују да државе, а самим тим и велике силе, желе да максимизују количину моћи коју поседују и да су првенствено вођене страхом и неповерењем према другим државама. Стога су кључне карактеристике међународних односа конкуренција и сукоб. Реализам, дакле, наглашава сукоб, а не сарадњу, а могућност сукоба великих сила је посебно изражена током периода транзиције моћи, када односи међу водећим актерима нису јасно дефинисани, а силе у успону настоје да оспоре постојећи поредак и промене га у своју корист. Релативно јачање једне силе у поређењу са њеним ривалима може да изазове страх међу силама у опадању, што доводи до безбедносне дилеме и повећава ризик од сукоба. Пишући о историји Пелопонеског рата пре више од две хиљаде година, Тукидид (Thucydides [1910] 1950, 16) је истакао да су „раст моћи Атине и узбуна коју је то изазвало у Лакедемону учинили рат неизбежним“. Релативни успон Немачке и релативни пад Француске и Русије крајем 19. и почетком 20. века, довели су до повећања тензија у Европи и ескалације односа између Берлина, Париза и Москве, што је кулминирало отвореним ратом 1914. године.

Међутим, промене у односима снага не морају нужно да доведу до сукоба великих сила. Напротив, силе у успону и силе у опадању могу да развију блиске односе, па чак и да постану савезници ако су испуњени одређени услови. Џошуа Ицковиц Шифринсон (Joshua Itzkowitz Shiffrinson) анализирао је овај феномен у својој теорији предаторства. Он сматра да се стратегије сила у успону разликују у две димензије: шта је циљ силе у успону у односу на силу у опадању и које акције ће предузети да би постигла тај циљ. Што се тиче стратешких циљева, сила у успону може настојати или да ослаби позицију силе у опадању и уклони је из групе водећих држава, што је процес који Шифринсон (Shiffrinson 2018, 17) назива испадањем или да подржи силу у опадању и ублажи њен даљи губитак утицаја. Како би се утврдило да ли опадајућој сили треба помоћ или је треба уклонити из редова великих сила, силе у успону морају да процене њену стратешку вредност. Аутор наводи четири фактора која одређују стратешку вредност опадајуће силе из перспективе силе у успону: да ли у систему постоје друге велике силе, да ли је сила у опадању географски позиционирана тако да може да помогне у сукобу са другим силама, да ли сила

у опадању има потенцијал да помогне против других претњи и да ли је политички доступна за сарадњу (Shiffrinson 2018, 25). Ако сила у опадању има високу стратешку вредност, тј. ако испуњава сва четири услова, сила у успону ће је подржати. Међутим, ако то није случај, сила у успону ће водити агресивну политику и покушати да поткопа њен положај. Што се тиче акција које сила у успону може да предузме да би постигла свој циљ, Шифринсон (Shiffrinson 2018, 19-20) напомиње да се оне разликују по асертивности и да могу да буду интензивне или ограничене. Другим речима, сила у успону може да изабере да уложи огромне ресурсе како би активно постигла свој циљ или да покуша да то учини користећи ограничена средства. Степен асертивности силе у успону зависиће од војног става силе у опадању, који може бити јак или слаб. Једноставно речено, ако је сила у опадању и даље војно моћна и ако би још увек могла да представља претњу, сила у успону ће користити ограничене ресурсе да би остварила своје циљеве. Ако сила у опадању нема војну снагу и не може ефикасно да заштити своје интересе, сила у успону ће посветити додатне ресурсе или да помогне ослабљеној држави или да је елиминише из редова великих сила. Комбиновањем ове две димензије, Шифринсон идентификује четири идеалне стратегије које силе у успону могу да примене према силама у опадању: деградација, слабљење, подржавање и јачање (Shiffrinson 2018, 21-23).

Овај рад се фокусира на стратегију јачања. То је стратегија чији је циљ „да спречи државу у опадању да склизне даље на ранг листи великих сила, али да то учини без великих трошкова или излагања туђем гневу“ (Shiffrinson 2018, 23). У овом случају, сила у опадању има велику стратешку вредност за силу у успону јер може да буде потенцијални савезник у сукобу са другим великим силама, док и даље поседује значајну количину моћи, посебно у војној сфери, па је сила у успону опрезна у пружању помоћи и то чини у ограниченом капацитету. Као што Шифринсон (Shiffrinson 2018, 35) истиче: „Јачање избегава да отежава живот држави у опадању и може чак да укључује умерене напоре да се стабилизује њен релативни положај. Овде је фокус на одржавању државе у опадању способном да се супротстави другим претњама, а истовремено осигурава да су односи довољно топли да држава у опадању усмери своју енергију на државе које нису држава у успону на начине који су прихватљиви за државу у успону.“ Као пример јачања, аутор (2018, 63-98) наводи стратегију две силе у успону, САД и СССР-а, према опадајућој сили, Великој Британији, непосредно након Другог светског рата. Пошто је Велика Британија била стратешки важна за обе стране и остала војно јака, Вашингтон и Москва су настојали да је обезбеде као савезника 1945. и 1946. године, иако су се Сједињене Државе на крају показале успешнијима.

Овај рад тврди да је Кина усвојила стратегију јачања односа са Русијом од почетка рата у Украјини почетком 2022. године. Приликом анализе стратегије јачања односа Кине са Русијом, овај рад ће користити и квантитативне и квалитативне методе. Како би се илустровала растућа сарадња између Кине и Русије у ери после 2022. године, рад ће користити квантитативне податке као

што су обим билатералне трговине, њен удео у укупној спољној трговини сваке земље и број заједничких војних вежби. Поред тога, рад ће анализирати званичне изјаве кинеских власти, понашање Кине приликом гласања у међународним организацијама као што су УН и њене одговоре на кључне догађаје везане за Украјину, како би се боље разумели обим и ограничења односа Кине и Русије. Кроз ову анализу, рад настоји да пружи јасније разумевање динамике која се развија између Кине и Русије у контексту текућег сукоба у Украјини.

Кина и Русија као велике силе

Током већег дела Хладног рата, а посебно након разлаза са Совјетским Савезом почетком 1960-их, Народна Република Кина је настојала да се позиционира као независна велика сила, нека врста „треће силе“ која би оспорила биполарну структуру међународних односа тог доба. Како истиче Радченко (Radchenko 2024, 202), кинеско-совјетски раскол од почетка 1960-их био је мање резултат идеолошког неслагања, а више последица тежње руководства у Пекингу да буде признато као, барем, равноправни партнер Совјетима. До средине 1970-их, Кина је поседовала неке атрибуте велике силе: највећу популацију на свету, нуклеарно оружје, значајне природне ресурсе и стално место у Савету безбедности УН. Кина је такође преузела истакнутију улогу на глобалној сцени путем подршке различитим ослободилачким покретима и левичарским герилским групама широм Трећег света. Поврх тога, Кина је изградила везе са комунистичким земљама попут Албаније и Румуније које су биле опрезне због доминантног утицаја Москве. Након посете председника Никсона Кини 1972. године, Пекинг је почео да успоставља ближе односе са Вашингтоном. Међутим, и даље је значајно заостајала за Сједињеним Државама, Совјетским Савезом, европским земљама и Јапаном у погледу економског развоја, што је спречило Кину да се етаблира као велика сила током Хладног рата.

Након спроведених економских реформи које су започеле крајем 1970-их, Кина је забележила значајно убрзање економског раста, који је достигао највиши ниво током последње деценије двадесетог и прве деценије двадесетог века. За само три деценије, Кина је од велике, али неразвијене, претежно пољопривредне земље, постала економски и индустријски гигант. Бруто домаћи производ (БДП) Кине порастао је са 384 милијарде долара 1991. на 18,74 билиона долара 2024. године, док је БДП по глави становника у истом периоду порастао са 334 долара на 13.303 долара (Светска банка, 2026а). Удео Кине у глобалном БДП-у такође је порастао са 1,6 процената 1991. године на око 16,8 процената 2023. године (WITS 1991). Мерено номиналним БДП-ом, Кина је сада друга највећа економија на свету, иза Сједињених Држава. Мерено бруто домаћим производом на основу паритета куповне моћи, Кина држи водећу позицију на глобалном нивоу, са БДП-ом од 38,1 билиона долара, што представља скоро 20 процената укупног светског БДП-а (Светска банка, 2026б). Кина је тренутно

водећа индустријска и трговинска нација на свету и поседује значајне природне ресурсе, посебно ретке земне елементе (Kynicky, Smith и Xu 2012).

Брзи економски раст Кине довео је и до снажења њене војске кроз повећање издатака за одбрану. Процене кинеских војних издатака често се сматрају непоузданим, делом због тога што их власти чувају у тајности, као и због јединствених метода класификације земље (Wang 1996). На пример, како Ванг (Wang 1996, 910) примећује, званични кинески одбрамбени буџет 1993. године износио је око 43,2 милијарде јуана (7,5 милијарди долара), док су стварни издаци за одбрану износили око 66,5 милијарди јуана (11,5 милијарди долара), односно 1,5 пута више од званичне цифре. Током протекле три деценије, кинески војни буџет растао је упоредо са њеном економијом, што Кину чини другим највећим улагачем у одбрану на свету по том показатељу. Ипак, тачна процена кинеског одбрамбеног буџета остаје изазов. Неки аутори сматрају да је војни буџет Кине већ приближно једнак војном буџету Сједињених Држава када се узму у обзир „скривени“ издаци за одбрану и разлике у куповној моћи, те да прелази износ од 700 милијарди долара годишње (Eaglen 2024). Ове бројке су вероватно преувеличане, а друге анализе процењују да ће кинески издаци за одбрану бити око 470 милијарди долара у 2024. години (Fravel, Gilboy, and Heginbotham 2024, 51). Према још конзервативнијој процени Стокхолмског међународног института за истраживање мира (SIPRI 2025), Кина издваја 314 милијарди долара за одбрану, што је друго место у свету, иза Сједињених Држава и знатно испред трећепласиране Русије. Кинески буџет за одбрану порастао је за око 60 процената између 2015. и 2024. године и сада чини отприлике 12 процената глобалне војне потрошње (SIPRI 2025). Међутим, Кина издваја само 1,8 процената свог БДП-а за одбрану, у поређењу са 3,4 процента у Сједињеним Државама, што указује да земља и даље има простора за повећање војне потрошње. Поред све моћније конвенционалне војске, Кина поседује око 600 нуклеарних бојевих глава, што је чини трећом највећом нуклеарном силом на свету, иза Русије и Сједињених Држава (Kristensen et al. 2025, 135). Кина такође има најбрже растући нуклеарни арсенал на свету, а према проценама САД, тај арсенал би могао да достигне 1.000 нуклеарних бојевих глава до 2030. године (Kristensen et al. 2025, 135).

Растућа економска моћ Кине подигла је и амбиције њеног руководства. Одмах по завршетку Хладног рата, када су односи између Пекинга и Вашингтона били затегнути због догађаја на Тргу Тјенанмен у јуну 1989. године, кинеско руководство је следило стратегију „скривања своје снаге и чекања свог времена“. Међутим, како је економска моћ Кине расла, тако су расле и њене геополитичке амбиције. Кина је почела да развија ближе економске односе са земљама широм Азије, Африке и Европе, посебно након покретања стратегије „Нови пут свиле“ 2013. године, која је касније постала позната као иницијатива „Појас и пут“. Пекинг је такође постао одлучнији у одбрани својих поморских граница у Јужном кинеском мору. Растућа асертивност Кине није обликована само њеним економским успоном, већ и изазовима са којима су се Сједињене

Државе суочиле након глобалне финансијске кризе 2008. године и неуспеха током ратова у Ираку и Авганистану. Као што истиче Доши (Doshi 2021, 270-271), многи у Кини данас виде институционалну кризу на Западу као непремостиву. Он такође истиче да кинески лидери имају за циљ да претекну Сједињене Државе као водећу глобалну силу, али да то настоје да ураде без упуштања у директан војни сукоб. Један често пример повећане кинеске асертивности у међународним односима који се често наводи, јесте стил директне комуникације који су усвојили одређени званичници Министарства спољних послова, а који је у Западном контексту описан као „дипломатија вучјег ратника“ (Yuan 2023). Други аутори виде јачање кинеског утицаја и тежње Кине да постане велика сила у растућем дипломатском ангажману Пекинга током последњих тридесет година, као и у позиционирању земље као водеће светске трговинске силе (Miller 2021, 98-118). Данас се Кина може сматрати не само великом силом, већ и другом најмоћнијом земљом на свету, иза Сједињених Држава. Значај успона Кине најбоље је илустрован Америчком стратегијом националне безбедности коју је усвојила администрација председника Џозефа Р. Бајдена (Joseph R. Biden 2022), у којој је Кина описана као „једини конкурент са намером да преобликује међународни поредак и, све више, економском, дипломатском, војном и технолошком моћи да то учини“. Док најновија Стратегија националне безбедности коју је објавила администрација председника Доналда Џ. Трампа (Donald J. Trump 2025) користи нешто мање ратоборан језик и више се фокусира на трговину, она напомиње да је Кина „постала богата и моћна земља која је искористила своје богатство и моћ у своју значајну корист“.

С друге стране, позиција Русије као велике силе није толико јасна. Током Хладног рата, тадашњи Савез Совјетских Социјалистичких Република (СССР) био је једна од две суперсиле у биполарном међународном поретку који је успостављен након Другог светског рата, уз Сједињене Америчке Државе. Током већег дела Хладног рата, СССР је био друга највећа светска економија. Такође је био импозантна војна сила, јер је чинио око 20 процената глобалних издатака за одбрану, одмах после Сједињених Држава и знатно више од било које друге земље (Omitoogun and Sköns 2006, 272). Поред моћне конвенционалне војске, Москва је поседовала највећи нуклеарни арсенал на свету, који је на свом врхунцу 1986. године бројао око 45.000 нуклеарних бојевих глава (De Andreis and Calogero 1995, 3-4). Међутим, распад Совјетског царства у Источној Европи нанео је велики ударац СССР-у, који је престао да постоји као геополитички ентитет у децембру 1991. усред растућих политичких и економских криза. Руска Федерација је формално наследила СССР, а најзначајнији су били њен огроман нуклеарни арсенал и стално место у Савету безбедности УН. Ипак, Русија је била много мања и стога слабија од Совјетског Савеза, са 25 процената мање територије и половином становништва. Прелазак са планске на тржишну економију 1990-их година имао је значајан негативан утицај на руску економију. Између 1989. и 1998. године, руска економија се смањила за 42 процента, а индустријска производња је опала и до 58

процената (Sakwa 2020, 396). Руски војни издаци пали су са 60 милијарди долара 1992. на само 19 милијарди долара 1998. (Wezeman 2017). Ово је не само спречило Москву да пројектује моћ ван својих граница, већ и да успостави ефикасну контролу над целом својом територијом, што је постало јасно након пораза у првом чеченском рату (1994–96). Иако су ови догађаји довели у питање статус Русије као велике силе, њен значајан нуклеарни арсенал, огромна територија, велика популација и обилни природни ресурси и даље су је чинили важним фактором у међународној политици. Као резултат тога, научници попут Кенета Волца (Kenneth Waltz 1993, 52) наставили су да посматрају Русију као велику силу, иако углавном са одбрамбеног становишта.

Иако Русија можда не може да се упореди са Совјетским Савезом током Хладног рата, економски и војни подаци указују на то да је успела да се поново етаблира као велика светска сила почетком 21. века. Руска економија је забележила снажан раст у раним годинама новог миленијума, углавном захваљујући повишеним ценама нафте. Међутим, овај раст је изгубио замах због глобалне економске кризе и увођења Западних санкција након анексије Крима 2014. године (Светска банка 2026с). Ипак, номинални БДП Русије порастао је са 195 милијарди долара 1999. године на око 2,17 билиона долара 2024. године, што Русију ставља на 11. место у свету и пето у Европи (Светска банка, 2026д). Када се погледа БДП прилагођен паритету куповне моћи, руски БДП је нешто мање од 7 билиона долара, што је чини четвртом највећом економијом на свету, иза Кине, Сједињених Држава и Индије, те највећом у Европи (Светска банка, 2026е). Са економске тачке гледишта, Русија заостаје за Сједињеним Државама и Кином, двома водећим светским силама. С друге стране, она и даље представља важну силу са значајним економским потенцијалом. Економски раст је омогућио Русији да кроз повећање издатака за одбрану своју растућу латентну моћ трансформише у војну. Раст руског војног буџета био је посебно значајан од избијања кризе у Украјини 2014. године и почетка тоталног рата почетком 2022. године. Руски издаци за одбрану достигли су 149 милијарди долара у 2024. години, што је повећање од 38 процената у односу на претходну годину и 100 процената у односу на 2015. годину, према подацима SIPRI-ја (2025). То значи да Русија има трећи највећи војни буџет на свету, иза Сједињених Држава и Кине, што покрива око 5,5 процената глобалних издатака за одбрану (SIPRI 2025). Иако је овај ратни буџет изузетно висок, повећање издатака за одбрану ће несумњиво ојачати војне способности Русије. Међутим, будући да Русија производи већину свог оружја у земљи, а вредност рубље нагло варира, процена њених стварних војних расхода је често тешка (Korolev 2022, 102). Стога, иако је званични руски војни буџет у 2019. години износио око 65 милијарди долара, када се прилагоди паритету куповне моћи, достигао је 166 милијарди долара (Wezeman 2020).

Од 1990-их, Русија је прешла са релативне пасивности на одлучнију спољну политику, укључујући војне интервенције ван својих граница. То је било очигледно током рата у Јужној Осетији (2008), анексије Крима (2014), војне интервенције у Сирији (2015), а посебно након избијања рата у Украјини

почетком 2022. године. Иако су неки аутори, попут О'Брајена (O'Brien 2023), покушали да доведу у питање статус Русије као велике силе након лошег учинка руске војске на бојном пољу током прве године рата у Украјини, такве процене су се показале преурањеним. Упркос неочекивано високим губицима у Украјини, према проценама Америчког савета за спољне односе Русија и даље има око 1,1 милион војника, преко 15.000 тенкова, 6.200 артиљеријских система и скоро 1.500 борбених авиона (Carlough and Harris 2025). Поред великог нуклеарног арсенала, конвенционалног оружја и трећег највећег војног буџета на свету, Русија такође има велику популацију од преко 140 милиона људи и значајне природне ресурсе (Danilov-Danilyan, Klyuev, and Kotlyakov 2023). Русија је данас такође много политички стабилнија него у годинама након распада СССР-а, када су власти у Москви имале проблема са успостављањем контроле над целом територијом, а у највећој мери током ратова у Чеченији. Истовремено, криминал и улично насиље били су широко распрострањени (Andrienko and Shelley 2005).

Иако је моћ Русије порасла од последње деценије двадесетог века, она остаје, дугорочно гледано, сила у опадању. Ово је посебно очигледно у поређењу са утицајем Совјетског Савеза током Хладног рата, као и у поређењу са силама у развоју попут Кине и већ етаблираним глобалним актерима попут Сједињених Држава. Док је СССР, по већини мерила, био једна од две доминантне силе Хладног рата, одмах после Сједињених Држава, модерна Русија заостаје и за САД и за Кином, посебно у економском смислу и, у мањој мери, у војној моћи. Тренутно, БДП Русије чини само 7,4 процента БДП-а Сједињених Држава и 11,6 процената БДП-а Кине (Светска банка 2026ф). Разлика је мања, али и даље приметна када је реч о расходима за одбрану: руски војни буџет покрива око 15 процената америчког и 47,4 процента кинеског буџета, али са већим уделом војних расхода у укупном БДП-у, што је последица рата у Украјини (SIPRI 2025). Очекује се да ће Русија смањити своје војне издатке по завршетку сукоба, постепено враћајући расходе на мирнодопски ниво. Њене дугорочне изгледе такође ограничава старење и смањење броја становника и неравномерни економски раст, који је у просеку износио око 2 процента годишње између 2010. и 2024. године (Светска банка, 2026ц). Узети заједно, ови фактори сугеришу да, иако Русија несумњиво остаје главна сила у глобалној политици, она се тачније може схватити као сила у опадању у поређењу са силом у успону попут Кине и већ етаблираном силом попут Сједињених Држава.

Стратегија Кине према Русији

Иако се Кина сматра силом у успону, а Русија се често посматра као нација у релативном паду, билатерални односи између две земље су константно јачали током протеклих тридесет година. Овај однос привукао је значајну пажњу научника (Bellacqua 2010; Kaczmarek 2015; Wilson 2015). Међутим, стручњаци и даље нису сагласни око тога како најбоље дефинисати однос Кине

и Русије. Како Корољов (Korolev 2022, 16) истиче, „дошло је до упадљивог недостатка напретка у схватању односа Кине и Русије и степена у којем су се они развијали током времена“. Он напомиње да су билатерални односи различито описивани као „партнерство“, „оса“, „сврставање“ или чак као пуноправни савез (Korolev 2022, 17). Ово партнерство је, у не малом делу, производ неповерења обе земље према хегемонистичкој сили у међународном систему, односно према Сједињеним Државама. Како наводе Ли и Лукин (Lee and Lukin 2015, 239), кинеско-руско партнерство је „учвршћено заједничком перцепцијом Сједињених Држава као главне претње њиховим геополитичким интересима, цивилизацијским идентитетима и домаћим политичким режимима“. Корољов (Korolev 2022, 108) даље напомиње да Кина и Русија деле ставове о неколико претњи везаних за САД, укључујући „америчку агенду Националне противракетне одбране (НВО) у Источној Европи, покушаје Вашингтона да ојача свој политички и војни утицај у Азијско-пацифичком региону, ширење НАТО-а на исток, „обојене револуције“, питања територијалног интегритета и друга питања глобалне и регионалне политике“. Кина и Русија све више деле многе заједничке ставове о будућности светског поретка (Trenin Тренин 2026). Ови фактори помажу да се објасни разлоге због којих је Кина наставила да продубљује везе са Русијом, чак и након што је Москва била изопштена од стране Запада након избијања рата у Украјини.

За Кину, Русија има високу стратешку вредност јер испуњава сва четири услова које поставља теорија предаторства. Географски је добро позиционирана и довољно војно моћна да буде савезник у хипотетичком сукобу са Сједињеним Државама. Пошто су односи између Русије и водећих Западних земаља затегнути због кризе у Украјини, Русија је такође политички доступна за сарадњу са Кином. Међутим, такозвани заокрет Русије ка Азији претходио је тренутној кризи, а билатералне везе се стално продубљују од краја Хладног рата. Почало је „равноправним и поузданим партнерством“ 1996. године, након чега је уследио Уговор о добросуседству и пријатељској сарадњи из 2001. године. Недавно, када су се председници Владимир Путин и Си Ђинпинг састали у фебруару 2022. године, непосредно пре почетка рата у Украјини, описали су везе између Русије и Кине као „пријатељство без граница“ (председник Русије 2022). Неки аутори тврде да Кина и Русија имају прећутни аранжман о сферама утицаја у којем Москва препушта Источну Азију Пекингу, док Кина признаје примат Русије на постсовјетском простору (Lukin 2020, 371). Други истичу да Москва и Пекинг успешно сарађују на дубљој интеграцији Централне Азије у такозвану Велику Евроазију, кроз формате као што су Шангајска организација за сарадњу и Иницијатива „Појас и пут“ (Kazantsev, Medvedeva, and Safranchuk 2021). Сарадња између две земље такође бележи успон на Арктику, који Кина сматра све важнијим регионом, како због својих ресурса, тако и као потенцијалну будућу трговинску руту (Suslov and Kashin 2022, 8-10). У последњим деценијама, две силе су покренуле неколико иницијатива за сарадњу међу земљама које не припадају Западном блоку земаља, од којих је најзначајнији формат БРИКС. Ови догађаји су се одвијали усред погоршања

односа између Русије и Кине са једне и Сједињених Држава са друге стране. Русија је под америчким санкцијама од анексије Крима 2014. године, док су континуирани економски раст Кине и њен агресивнији став у Источној Азији изазвали забринутост међу креаторима политике у Вашингтону.

Неколико конструктивистичких објашњења кинеско-руске сарадње акценат ставља на заједничке идентитете и вредности између две земље (Wishnick 2017). Иако су Кина и бивши СССР имали жестоко идеолошко ривалство од раних 1960-их, Москва и Пекинг су се зближили у смислу заједничких вредности и идентитета откако су њихове разлике достигле врхунац почетком 1990-их (Rozman 2014). Обе земље себе виде као „цивилизацијске“, а не као националне државе (Mjør and Turoma 2020; Xia 2014) и залажу се за свет који је састављен од неколико, а не од једне универзалне цивилизације (Khoros 2017). Лидери обе земље често указују на заједничку посвећеност принципима мултиполарности, несврстаности, неконфронтиције и нетаргетирања других земаља (председник Русије 2026). Ове формулације се често користе као критика Запада и међународног поретка „заснованог на правилима“ који предводи Запад. Руско противљење проширењу НАТО-а и њено заговарање концепата попут „недељиве безбедности“ (Kvartalnov 2021) такође је подржано у Пекингу (Xinhua 2022). Кинеско противљење „обојеним“ револуцијама и учешћу НАТО-а у бившим совјетским државама, сугерише да Пекинг и Москва деле заједнички поглед на међународне односе и да је Кина спремна да занемари улогу Русије у Украјини у корист ширег циља отпора међународном поретку којим управља Запад. Конструктивистички приступи, међутим, не успевају да правилно размотре повремено супротстављене материјалне интересе обе земље и нису у стању да дају чврста предвиђања будућег понашања.

Објашњење за кинеску подршку Русији може се наћи и у структурном реализму. Кенет Волц (Kenneth Waltz 1988, 621) истиче да „ако се конкурентски блокови виде као уско уравнотежени и ако се конкуренција окреће важним питањима, тада попуштање ризикује да доведе до сопственог уништења“. Он напомиње да је у временима кризе вероватније да ће слабији или савезник који више нагиње авантуризму одређивати политику своје стране, а његови партнери ће га, пошто не могу себи да приуште или дозволе да буде поражен, подржавати чак и ако виде потенцијалне ризике. Волц као пример наводи почетак Првог светског рата, када Немачка није могла да дозволи пораз Аустро-Угарске, јер би остала сама у срцу Европе. Са друге стране, Русија из истог разлога није могла да дозволи пораз Француске. Ситуација је слична и данас: није у интересу Кине да Русија буде поражена у посредничком рату у Украјини против Западних савезника, јер би пад Русије из редова великих сила оставио Кину саму у потенцијалном сукобу са Сједињеним Државама и њиховим савезницима. Међутим, теорија предаторства нуди боље објашњење кинеске политике према Русији јер уноси нијансе, посебно у погледу интензитета кинеске подршке свом партнеру.

Украјинска криза је кључна за разумевање кинеске стратегије јачања према Русији. Руске акције у Украјини 2014. године, укључујући анексију Крима,

наишле су на оштре критике Сједињених Држава и њихових европских савезника, који су увели санкције Русији и интензивирали подршку Украјини. Свеопшти рат Русије у Украјини, који је почео у фебруару 2022. године, наишао је на још шире међународне критике. На пример, 141 земља гласала је за резолуцију Генералне скупштине УН којом се „најоштрије осуђује агресија Руске Федерације против Украјине“ и захтева да „Руска Федерација одмах прекине употребу силе против Украјине“ (Borger 2022). Кинески став је, међутим, остао резервисан, а њен одговор на ескалацију сукоба у Украјини био је много умеренији: Пекинг је показао подршку територијалном интегритету Украјине, признајући да се „морају узети у обзир и легитимни безбедносни интереси Русије, наиме противљење Москве источном ширењу НАТО-а“ (Reuters 2022). Кинески званичници наставили су да дају изјаве у складу са „неутралним-проруским ставом“, истичући улогу НАТО-а у украјинској кризи (Greitens 2022, 755-760). Како Грајтенс истиче, релативна изолација Русије током првих месеци рата у Украјини није утицала на дипломатску сарадњу између Русије и Кине, која је наставила несметано да се развија.

Кинеска стратегија пружања подршке Русији посебно је очигледна у економској сфери. Док су Западне земље настојале да изолују и ослабе Русију санкцијама, Кина је одбила да им се придружи и уместо тога је наставила да шири своје економске везе са Москвом. Економска логика иза те одлуке свакако постоји, будући да су економије две земље међусобно компатибилне: Кини су потребни поуздани извори природних ресурса које Русија може да понуди, док је Русији потребна економска сарадња са Кином због губитка Западних, пре свега европских, тржишта (Lukin 2020, 365). До 2024. године, Кина је прихватила скоро једну трећину руског извоза, што је око двоструко више него Индија, која је следеће највеће извозно тржиште Русије (ITS 2024). Укупна трговина између Русије и Кине порасла је са 146,8 милијарди долара у 2021. на 240 милијарди долара у 2023. години, док је трговина између Русије и ЕУ пала са 281 милијарде долара на само 97 милијарди долара у истом периоду (Jayarakash 2025). Русија је за Кину постала водећи добављач енергије, тако што је извезла сирову нафту у вредности од преко 62 милијарде долара у 2024. години, што је покрило око 20 процената укупног увоза нафте у Кину (Economist Intelligence Unit 2025; Trading Economics 2026a). Руски извоз у Кину износио је око 130 милијарди долара у 2024. години, од чега су скоро три четвртине били енергетски производи (Trading Economics 2026b). Саопштење руских званичника да су Москва и Пекинг коначно постигли споразум о изградњи гасовода „Снага Сибира 2“ почетком септембра 2025. године, капацитета 50 милијарди кубних метара гаса годишње, сигнализира да Русија планира да дугорочно преусмери свој извоз енергије са европских на азијска тржишта (RT 2025b). Са друге стране, Кина је постала кључни извор широког спектра робе коју Русија више не може да увози са Запада, као што су аутомобили, машине и електронски производи. Међутим, трговински односи остају структурно неуједначени: Русија у укупној трговини са Кином учествује са само 3,6%, док Кина учествује са око једном трећином укупне трговине

Русије (Astrov 2025; Neufeld 2026). Како неки аутори примећују да је кинеска подршка, а посебно економска, постала кључни фактор који омогућава Русији да оствари своје циљеве у Украјини без давања претеране тежине Западним акцијама (Ponomarenko 2025).

Војна сарадња између Кине и Русије наставила је да се развија и након што је рат у Украјини почео 2022. године. Иако две земље немају формални војни савез, њихова сарадња се у значајној мери развила током протеклих 30 година. Војна сарадња се продубила након руске анексије Крима 2014. године и увођења Западних санкција, зато што је Русија изгубила приступ великом делу технологије произведене на Западу (Rácz and Hrytsenko 2025). Кина је стога постајала све важнији партнер за руски војно-индустријски комплекс, будући да руски произвођачи оружја више нису могли да увозе компоненте од Западних компанија. Како Корољов (Korolev 2022, 90) примећује, „тренутни обим сарадње Кине и Русије превазилази оно што представљају неки постојећи билатерални савези“. Овај тренд се наставио и након избијања рата у Украјини, посебно када је реч о заједничким војним вежбама. Две земље одржале су 39 заједничких војних вежби између 2022. и 2025. године, укључујући рекордних 14 само у 2024. години (Hart et al. 2026).

Међутим, кинеска подршка Русији није довољно јака да би на директан начин представљала јачање. То је углавном зато што нема непосредних назнака да ће Русија изгубити свој статус велике силе. Узимајући у обзир континуирану војну снагу Русије, Пекинг има разлога да поступа опрезно и да избегава претерану подршку Москви. За разлику од Украјине која је имала користи од значајне директне војне подршке Западних савезника, што је резултирало значајним оперативним достигнућима, Русија је у великој мери зависила од домаће одбрамбене индустрије и постојећих залиха. Иако се сматра да Русија набавља такозвану робу двоструке намене из Кине за своју војну индустрију, Пекинг није наоружао Русију у обиму који може да се упоређи са подршком коју су Западне земље пружиле Кијеву (Balazs 2025). Истовремено, Пекинг је настојао да избегне дубљи јаз са Сједињеним Државама и Европском унијом, као два кључна економска партнера, који би вероватно уследио након било какве директне војне подршке Русији. Економски гледано, иако је трговина између две земље значајно порасла, неке велике кинеске компаније и банке ограничиле су сарадњу са руским ентитетима из страха од секундарних санкција (Lukonin 2023). У енергетском сектору, упркос руском плану да преусмери извоз гаса у Кину и глобалној енергетској кризи коју је изазвало америчко-израелски рат против Ирана почетком 2026. године, две земље нису постигле значајнији напредак у пројекту „Снага Сибира 2“ током посете председника Путина Пекингу у мају 2026. године. Иако су руски званичници рекли да постоји „заједничко разумевање главних параметара“ гасовода, нису објавили званичан временски оквир за његову реализацију, што сугерише да Кина одређује темпо преговора (Reuters 2026). Кинеска одлука да се креће полако такође сугерише да, упркос интересовању Москве, она није спремна

да жури са скупим дугорочним пројектима и уместо тога жели да обезбеди боље услове.

Кинеска уздржаност и ограничења у подршци Русији видљиви су и у дипломатској сфери. Иако су се кинески званичници придружили својим руским колегама у критикама НАТО-а и његове улоге у ескалацији кризе у Украјини, одржавали су контакт са властима у Кијеву, као и са европским земљама које су увеле санкције Русији (Moritsugu 2024). Кина није признала руску анексију четири украјинска региона у септембру 2022. године, иако није осудила акције Москве (United Nations 2022). За разлику од Сирије, Еритреје и Северне Кореје, које су се у потпуности сагласиле са Русијом, Кина је усвојила став „стратешке двосмислености“ углавном се уздржавајући од резолуција везаних за Украјину како у Генералној скупштини УН, тако и у Савету безбедности УН (Fillion 2023). У ширем смислу, иако Кина и Русија и даље већину времена гласају заједно, њихова усклађеност гласова у Генералној скупштини УН пала је са око 77 процената на 67 процената између 2018. и 2024. године (Andersson 2025). Пекинг је такође више пута покушавао да смањи тензије покретањем разних мировних иницијатива, укључујући и сопствени мировни план за Украјину од 12 тачака почетком 2023. године, који је Москва похвалила, а Вашингтон критиковао (Sauer and Davidson 2023). Кина је 2024. године, заједно са Бразилом, у Уједињеним нацијама такође иницирала формирање групе „Пријатељи мира“ (MFA PRC 2024). Осим тога, Пекинг је почетком 2023. године именовао свог специјалног представника за евроазијске послове и бившег амбасадора у Москви, Ли Хуија (Li Hui), на нову позицију специјалног изасланика за решавање сукоба између Русије и Украјине. Међутим, пошто Пекинг до сада није уложио значајне ресурсе у активно решавање сукоба у Украјини и углавном је заузео пасивну дипломатску позицију, чини се да је циљ ових иницијатива првенствено очување имиџа Кине као неутралног актера у сукобу, као и одржавање директне комуникације са Кијевом. Кина остаје један од водећих трговинских партнера Украјине, а 2023. године била је највећи појединачни увозни партнер Украјине, са учешћем у скоро 16 процената укупног увоза Украјине (ОЕС 2026). Кинеске фирме наводно и даље испоручују производе двоструке намене, укључујући компоненте које се користе у војном сектору Украјине, посебно оне које се баве производњом дронова (Clover et al. 2026).

Тренутна путања руско-кинеских односа, као и тренутна путања рата у Украјини, сугерише да ће кинеска стратегија јачања да остане на снази. Иако се руски напредак на бојном пољу последњих година у знатној мери успорио, Москва је до сада остала посвећена својим ратним циљевима, што значи да ће се сукоб вероватно наставити у догледној будућности. Ипак, ако би Украјина направила пробој на бојном пољу уз подршку својих Западних савезника и ако би влада у Москви показала пукотине, Кина би вероватно повећала ниво подршке Русији и окренула се стратегији јачања. С друге стране, ако би позиција Украјине попустила и Русија изашла као победник, Пекинг би вероватно смањио своју подршку Москви.

Закључак

Кинеска стратегија према Русији након ескалације кризе у Украјини у фебруару 2022. године, најбоље се може објаснити теоријом предаторства. Будући да би Русија могла да буде савезник у потенцијалном сукобу са Сједињеним Државама, а услед погоршања односа са Западом, она је и политички доступна, односно има високу стратешку вредност за Кину, те стога Пекинг настоји да успостави добре односе са Москвом и спречи своје потенцијално испадање из редова великих сила. То објашњава зашто Кина, упркос томе што је сила у успону, а Русија у опадању, није покушала да искористи руску „преокупацију“ Украјином како би ослабила позицију Москве, нити се придружила Сједињеним Државама и другим Западним земљама у осуди руских поступака. Напротив, Кина је применила стратегију подршке. Заузела је званично неутралан, али латентно проруски став у вези са сукобом у Источној Европи. Кина се брзо позиционирала као водеће алтернативно тржиште за руске енергетске ресурсе који више нису добродошли у Европи, а повећање кинеског увоза из Русије у великој мери је помогло стабилизацији руске привреде након почетног шока изазваног ратом у Украјини и санкцијама Запада. Економска сарадња, ипак, није једносмерна, јер је кинески извоз у Русију такође значајно порастао након 2022. године, посебно у области производње високе технологије. Кина је такође пружила дипломатску подршку Русији, пре свега кроз сарадњу у форматима као што су БРИКС и Шангајска организација за сарадњу, као и кроз честе и добро пропраћене састанке високих званичника обе земље.

С друге стране, Кина је задржала извесну дистанцу од Русије, посебно у вези са њеним акцијама у Украјини. Пекинг је одбио да отворено подржи руску војну интервенцију, као и анексију четири региона у септембру 2022. године, уместо чега је радије позвала на дипломатско решење кризе. Кина је такође заузела нијансирани став „стратешке двосмислености“, при чему се углавном уздржавала од гласања у УН о резолуцијама везаним за Украјину. Док извештаји указују да је продала ограничену количину производа који се категоришу као роба двоструке намене, Кина није Русију снабдела напредним оружјем. У међувремену, неке кинеске компаније поставиле су ограничења на сарадњу са руским субјектима како би избегле ризик од секундарних санкција. Исто тако, Пекинг је наставио да одржава и развија односе са Украјином, као и са европским земљама које су увеле санкције Русији. Ово показује да Пекинг и даље следи релативно пасивну стратегију подршке, уместо активног јачања Русије, јер Русија остаје војно моћна сила према којој кинески доносиоци одлука морају да приступају са опрезом. Пекинг настоји да избегне директан сукоб са Западним земљама, док истовремено одржава позицију неутралности и проширује своје економске везе како са њима, тако и са Русијом.

References

- Andersson, Patrik. 2025. "Friends moving apart? China and Russia at the United Nations", *MERICs*, November 6. <https://merics.org/en/comment/friends-moving-apart-china-and-russia-united-nations>.
- Andrienko, Yuri and Louise Shelley. 2005. "Crime, Violence, and Political Conflict in Russia". In: *Understanding Civil War: Evidence and Analysis*, edited by Paul Collier and Nicholas Sambanis, 87-118. Washington, DC: World Bank.
- Astrov, Vasily. 2025. "Russia is shifting its foreign trade massively towards China", *The Vienna Institute for International Economic Studies*, October 2. <https://wiiw.ac.at/russia-is-shifting-its-foreign-trade-massively-towards-china-n-695.html>.
- Balazs, Daniel. 2025. "China-Russia dual-use cooperation stays resilient amid sanctions". *RSIS Commentaries*, August 23. <https://rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/china-russia-dual-use-cooperation-stays-resilient-amid-sanctions/>.
- Bellacqua, James, ed. 2010. *The Future of China-Russia Relations*. Lexington: University Press of Kentucky.
- Biden, Joseph R. 2022. "Biden-Harris White House National Security Strategy, October 2022." *The White House*, October 12. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>.
- Borger, Julian. 2022. "UN votes to condemn Russia's invasion of Ukraine and calls for withdrawal", *The Guardian*, March 2. <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/02/united-nations-russia-ukraine-vote>
- Carlough, Molly and Benjamin Harris. 2025. "Comparing the Size and Capabilities of the Russian and Ukrainian Militaries", *Council for Foreign Relations*, June 3. <https://www.cfr.org/in-brief/comparing-size-and-capabilities-russian-and-ukrainian-militaries>.
- Chrisafis, Angelique and Amy Hawkins. 2023. "Macron arrives in China hoping to talk Xi into changing stance on Ukraine", *The Guardian*, April 5. <https://www.theguardian.com/world/2023/apr/05/macron-heads-china-hoping-talk-xi-jinping-changing-stance-ukraine>
- Clover, Charles. William Langley, Chris Cook and Christopher Miller. 2026. "Russia, Ukraine and the race for Chinese drone components", *Financial Times*, January 21. <https://www.ft.com/content/58416bf8-97d0-4d99-8152-cff9ec2dd3ef>.
- Danilov-Danilyan, Viktor Ivanovich, Nikolay Nikolaevich Klyuev, and Vladimir Mikhaylovich Kotlyakov. 2023. "Russia in the global natural and ecological space". *Regional Research of Russia* 13 (1): 34-57.
- De Andreis, Marco, and Francesco Calogero. 1995. *The Soviet nuclear weapon legacy*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Doshi, Rush. 2021. *The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order*. Oxford: Oxford University Press.

- Eaglen, Mackenzie. 2024. "Keeping Up with the Pacing Threat: Unveiling the True Size of Beijing's Military Spending", *American Enterprise Institute*, April. <https://www.aei.org/wp-content/uploads/2024/04/Keeping-Up-with-the-Pacing-Threat-Unveiling-the-True-Size-of-Beijings-Military-Spending.pdf>.
- Economist Intelligence Unit. 2025. "Teapots and ghosts: the economics behind China's Russian oil imports", *Economist Intelligence Unit*, May 16. <https://www.eiu.com/n/the-economics-behind-chinas-russian-oil-imports/>.
- Fillion, Stéphanie. 2023. "With caution and tact: How Asian countries voted on Ukraine at the UN", *The Interpreter*, February 9, <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/caution-tact-how-asian-countries-voted-ukraine-un>.
- Greitens, Sheena Chestnut. 2022. „China's response to war in Ukraine". *Asian Survey* 62 (5-6): 751-781.
- Hart, Brian, Bonny Lin, Matthew P. Funaiolo, Samantha Lu, Leon Li, Hannah Price, Nicholas Kaufman, Gavril Torrijos. 2026. "How Deep Are China-Russia Military Ties?", *China Power*, May 15. <https://chinapower.csis.org/china-russia-military-cooperation-arms-sales-exercises/>
- [ITS] International Trade Center. 2024. "Top trade partners of the Russian Federation", *International Trade Center*. <https://www.intracen.org/our-work/regions-and-countries/eastern-europe-and-central-asia/russian-federation>.
- Jayaprakash, Rajoli Siddharth. 2025. „A Decadal Review of Russia-China Economic Relations", *Observer Research Foundation*, February 3. <https://www.orfonline.org/research/a-decadal-review-of-russia-china-economic-relations>.
- Kaczmarek, Marcin. 2015. *Russia-China relations in the post-crisis international order*. London: Routledge.
- Kazantsev, Andrei, Svetlana Medvedeva, and Ivan Safranchuk. 2021. „Between Russia and China: Central Asia in Greater Eurasia". *Journal of Eurasian Studies* 12 (1): 57-71.
- Kennedy, Paul. 1988. *The Rise and Fall of the Great Powers: Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000*. London: Unwin Hyman.
- Khoros, Vladimir. 2017. "Cluster of Civilizations", *Russia in Global Affairs*, June 6. <https://eng.globalaffairs.ru/articles/cluster-of-civilizations/>.
- Korolev, Alexander. 2022. *China-Russia Strategic Alignment in International Politics*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Kristensen, Hans M, Matt Korda, Eliana Johns, and Mackenzie Knight. 2025. "Chinese Nuclear Weapons 2025". *Bulletin of the Atomic Scientists* 81 (2): 135-160.
- Kvartalnov, Artem. 2021. „Indivisible Security and Collective Security Concepts: Implications for Russia's Relations with the West". *Central European Journal of International & Security Studies* 15 (3): 4-29.
- Kynicky, Jindrich, Martin P. Smith, and Cheng Xu. 2012. „Diversity of rare earth deposits: the key example of China". *Elements* 8 (5): 361-367.

- Lee, Rensselaer, and Artyom Lukin. 2015. *Russia's Far East: New Dynamics in Asia Pacific and Beyond*. Boulder: Lynne Rienner Publishers
- Lukin, Artyom. 2020. "The Russia–China entente and its future". *International Politics (The Hague)* 58 (3): 363-380.
- Lukonin, Sergei. 2023. „Russia-China Relations: An Asymmetrical Partnership?”. *Вестник МГИМО Университета* 16 (2): 65-86.
- Mearsheimer, John. 2001. *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W. W. Norton & Company.
- Miller, Manjari Chatterjee. 2021. *Why nations rise: Narratives and the path to great power*. Oxford: Oxford University Press.
- M. Taylor Fravel, George J. Gilboy, and Eric Heginbotham. 2024. „Estimating China's Defense Spending: How to Get It Wrong (and Right)". *Texas National Security Review* 7 (3): 40-54.
- [MFA PRC] Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. 2024. "Friends for Peace" Group on the Ukraine Crisis Set up in the United Nations", *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*, September 28, https://www.mfa.gov.cn/eng/wjbzhd/202409/t20240929_11500459.html.
- Mjør, Kåre Johan and Sanna Turoma (Eds.). (2020). *Russia as Civilization: Ideological Discourses in Politics, Media and Academia* (1st ed.). London: Routledge.
- Morgenthau, Hans J. 1948. *Politics among nations*, New York: Knopf.
- Moritsugu, Ken. 2024. "Ukraine's Foreign Minister Seeks 'Common Ground' With China in Talks on Ending War With Russia", *Diplomat*, July 25. <https://thediplomat.com/2024/07/ukraines-foreign-minister-seeks-common-ground-with-china-in-talks-on-ending-war-with-russia/>.
- Neufeld, Dorothy. 2026. "Ranked: China's Largest Trading Partners in 2025", *Visual Capitalist*, February 28. <https://www.visualcapitalist.com/chinas-largest-trading-partners-in-2025/>.
- O'Brien, Phillips P. 2023. "There's No Such Thing as a Great Power", *Foreign Affairs*, June 29. <https://www.foreignaffairs.com/ukraine/theres-no-such-thing-great-power>.
- [OEC] Observatory of Economic Complexity. 2026. "Where does Ukraine import from?", *Observatory of Economic Complexity*. https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs92/import/ukr/show/all/2023.
- Omitoogun, Wuyi, and Elisabeth Sköns. 2006. „Military expenditure data: a 40-year overview". *Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI Yearbook*.
- Ponomarenko, Anton. 2025. "The China Factor Dooming Russia-Ukraine Peace Talks", *Diplomat*, September 17. <https://thediplomat.com/2025/09/the-china-factor-dooming-russia-ukraine-peace-talks/>.
- President of Russia. 2022. "Joint Statement of the Russian Federation and the People's Republic of China on the International Relations Entering a New Era

- and the Global Sustainable Development", *President of Russia*, February 4. <http://en.kremlin.ru/supplement/5770>.
- President of Russia. 2026. "Press statements following Russia-China talks", *President of Russia*, May 20. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/79787>.
- Rácz, András and Alina Hrytsenko. 2025. "Partnership Short of Alliance: Military Cooperation Between Russia and China", *CEPA*, June 16. <https://cepa.org/comprehensive-reports/partnership-short-of-alliance-military-cooperation-between-russia-and-china/>.
- Radchenko, Sergey. 2024. *To Run the World: The Kremlin's Cold War Bid for Global Power*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Reuters. 2022. "China says it respects Ukraine's sovereignty and Russia's security concerns", *Reuters*, February 25. <https://www.reuters.com/world/europe/china-says-it-respects-ukraines-sovereignty-russias-security-concerns-2022-02-25/>.
- Reuters. 2025. "Kremlin says understanding reached on Power of Siberia 2 gas link to China, but no details yet", *Reuters*, May 20. <https://www.reuters.com/business/energy/kremlin-says-understanding-reached-power-siberia-2-gas-link-china-no-details-yet-2026-05-20/>.
- Rozman, Gilbert. 2014. *The Sino-Russian Challenge to the World Order: National Identities, Bilateral Relations, and East versus West in the 2010s*, Washington, DC: Woodrow Wilson Center Press.
- RT. 2025a. "China ready to build 'more just global order' with Russia", *RT*, September 4. <https://www.rt.com/russia/624111-china-russia-global-order/>.
- RT. 2025b. "Gazprom seals agreement on 'world's biggest project' with China", *RT*, September 2. <https://www.rt.com/russia/623917-gazprom-pipeline-mongolia-china/>.
- Sakwa, Richard. 2020. *Russian politics and society*, London: Routledge.
- Sauer, Pjotr and Helen Davidson. 2023. "Putin welcomes China's controversial proposals for peace in Ukraine", *The Guardian*, March 21. <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/21/putin-welcomes-chinas-controversial-proposals-for-peace-in-ukraine>.
- Shiffrinson, Joshua R. Itzkowitz. 2018. *Rising Titans, Falling Giants: How Great Powers Exploit Power Shifts*. Ithaca: Cornell University Press.
- [SIPRI] SIPRI Fact Sheet. 2025. "Trends in World Military Expenditure, 2024", SIPRI, April. https://www.sipri.org/sites/default/files/2025-04/2504_fs_milex_2024.pdf.
- Standish, Reid. 2025. "China, Russia Launch Joint Naval Drills In Pacific Amid Strengthening Military Ties", *Radio Free Europe/Radio Liberty*, August 3. <https://www.rferl.org/a/military-exercise-japan-taiwan-navy-china-russia-partnership/33491860.html>.
- Suslov, Dmitry, and Vassily Kashin. 2022. "Arctic as a new playground for great power competition: The Russia–China–United States triangle". In: *Arctic fever: Political*,

- economic & environmental aspects*, edited by Anastasia Likhacheva, 3-30. Singapore: Springer Nature Singapore.
- Thucydides. (1910) 1950. *History of the Peloponnesian War*, transl. Richard Crawley, New York: E. P. Dutton and Co.
- Trading Economics. 2026a. "China Imports from Russia of Crude Oil", *Trading Economics*. <https://tradingeconomics.com/china/imports/russia/crude-oil-petroleum-bituminous-minerals>.
- Trading Economics. 2026b. "China Imports from Russia", *Trading Economics*. <https://tradingeconomics.com/china/imports/russia>.
- Trenin, Dmitry. 2026. "Russia-China Strategic Partnership Requires a New Level of Quality", *Russian International Affairs Council*, April 24. <https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/russia-china-strategic-partnership-requires-a-new-level-of-quality/>.
- Trump, Donald J. 2025. "National Security Strategy of the United States of America", *The White House*, November. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>.
- United Nations. 2022. "With 143 Votes in Favour, 5 Against, General Assembly Adopts Resolution Condemning Russian Federation's Annexation of Four Eastern Ukraine Regions", *United Nations*, October 12. <https://press.un.org/en/2022/ga12458.doc.htm>.
- Waltz, Kenneth. 1979. *Theory of International Politics*. Reading: Addison-Wesley.
- Waltz, Kenneth N. 1988. "The origins of war in neorealist theory". *Journal of Interdisciplinary History* 18 (4): 615-628.
- Waltz, Kenneth N. 1993. "The emerging structure of international politics". *International security* 18 (2): 44-79.
- Wang, Shaoguang. 1996. "Estimating China's defence expenditure: some evidence from Chinese sources". *The China Quarterly* 147: 889-911.
- Wei, Da. 2025. "What Does China Want in Ukraine?", *Foreign Affairs*, July 29. <https://www.foreignaffairs.com/china/what-does-china-want-ukraine>.
- Wezeman, Siemon T. 2017. "China, Russia and the shifting landscape of arms sales", *SIPRI*, July 5. <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/china-russia-and-shifting-landscape-arms-sales?utm>.
- Wezeman, Siemon T. 2020. "Russia's military spending: Frequently asked questions", *SIPRI*, April 27. <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2020/russias-military-spending-frequently-asked-questions#>.
- Wilson, Jeanne. 2015. *Strategic partners: Russian-Chinese relations in the post-Soviet era*. London: Routledge.
- [WITS] World Integrated Trade Solutions. 1991. "World Trade Summary", *World Integrated Trade Solutions*. <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/WLD/Year/1991/Summarytext?utm>.

- Wishnick, Elizabeth. 2017. "In Search of the 'Other' in Asia: Russia–China Relations Revisited". *The Pacific Review* 30 (1): 114–32.
- World Bank Group. 2026a. "China", *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/country/china>.
- World Bank Group. 2026b. "GDP, PPP (current international \$)", *World Bank Group*, https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD?most_recent_value_desc=true.
- World Bank Group. 2026c. "GDP growth (annual %) – Russian Federation", *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=RU>.
- World Bank Group. 2026d. "GDP (current US\$) - Russian Federation", *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=RU>.
- World Bank Group. 2026e. "GDP, PPP (current international \$) - Russian Federation", *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD?locations=RU&utm=null>.
- World Bank Group. 2026f. "GDP Current US\$", *World Bank Group*, https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2024&most_recent_value_desc=true&start=1960&type=shaded&view=chart&year=1985.
- Xia, Guang. 2014. „China as a “civilization-state”: A historical and comparative interpretation". *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 140: 43–47.
- Xinhua. 2022. "Indivisible security" endorsed by international community: Chinese FM", *Xinhua*, April 25. <https://english.news.cn/20220425/0cf8218d7c124ece8ddd0d2c52f64c2d/c.html>.
- Yuan, Shaoyu. 2023. „Tracing China's diplomatic transition to wolf warrior diplomacy and its implications". *Humanities and Social Sciences Communications* 10 (1). <https://www.nature.com/articles/s41599-023-02367-6.pdf>.
- Zakaria, Fareed. 1999. *From Wealth to Power: The Unusual Origins of America's World Role*. Princeton: Princeton University Press.